

Sliusarchuk V. The state of ensuring physical self-development of girls – future officers during their studying at the military academy. *Pedagogy and Psychology of Sport*. 2017;3(2):57-65. eISSN 2450-6605. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/PPS.2017.011>
<https://zenodo.org/record/4721811>
<http://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/PPS/article/view/PPS.2017.011>

Pedagogy and Psychology of Sport, eISSN 2450-6605
© The Author(s) 2017;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland
Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.
This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.
The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.
Received: 05.11.2017. Revised 24.11.2017. Accepted: 27.12.2017.

The state of ensuring physical self-development of girls – future officers during their studying at the military academy

Victor Sliusarchuk

Kremenets Taras Shevchenko Regional humanitarian-pedagogical academy, Kremenets, Ukraine

Summary. Studied the state of solving the problem of physical education, associated with the physical self-development of girls during their studying at the military academy. The purpose of the study was to determine the state of the solution to the scientific problem associated with the implementation of girls –future officers of physical self-development during training. The aim of the study was to determine the state of the science problem of physical development of girls – future officers during their studying at the military academy. Over 40 sources of information were studied using various search engines, keywords and taken into consideration the year of their release. It was found that at the present stage, the available studies are not considering the issues of ensuring the physical self-development of girls– future officers during their studying at the military academy. In a practical aspect of formation of readiness of girls – future officers for physical self-development of studying in military academy and during their professional activity up till now have not been attention by teachers of physical education with the exception of a few hours of theoretical and methodological training during such lessons. To some extent, the results of psychological and pedagogical research on personal self-development can help solve this problem.

Key words: girls, physical self-development, implementation in training, military academy

Sliusarchuk V. Stan zapewnienia fizycznego samorozwoju w procesie edukacyjnym dziewcząt – przyszłych oficerów podczas nauki w Akademii Wojskowej

Adnotacje. Badając stan rozwiązania problemu wychowania fizycznego, co wiąże się z fizycznym samorozwojem dziewcząt podczas szkolenia w Akademii Wojskowej. Cel badań polegał na określeniu stanu rozwiązania problemu naukowego związanego z realizacją dziewcząt - przyszłych oficerów samorozwoju podczas szkolenia. Przetworzono ponad 40 źródeł informacji przy użyciu różnych wyszukiwarek, słów kluczowych i biorąc pod uwagę

rok ujawnienia informacji. Ustalono, że na obecnym etapie istniejące badania uwzględniają kwestie zapewnienia fizycznego samorozwoju dziewcząt - przyszłych oficerów nie w trakcie studiów w Akademii Wojskowej. W praktycznym aspekcie kształtowania gotowości dziewcząt - przyszłych oficerów do fizycznego samorozwoju podczas nauczania w Akademii Wojskowej, a podczas działalności zawodowej jest nadal praktycznie brak uwagi nauczycieli wychowania fizycznego, z wyjątkiem kilku godzin treningu teoretycznego i metodologicznego podczas takich zajęć. W pewnym stopniu wyniki badań psychologicznych i pedagogicznych samorozwoju osobistego można ułatwić w pewnym stopniu.

Słowa kluczowe: dziewczęta, fizyczna samorozwój, realizacja uczenia się, Akademia Wojskowa

Слюсарчук В. Стан забезпечення фізичного саморозвитку в освітньому процесі дівчат – майбутніх офіцерів під час навчання у військовій академії

Анотація. Вивчали стан вирішення завдання фізичного виховання, що пов'язаний із фізичним саморозвитком дівчат під час навчання у військовій академії. Мета дослідження полягала у визначенні стану розв'язання наукової проблеми, пов'язаної зі здійсненням дівчатами – майбутніми офіцерами фізичного саморозвитку під час навчання. Було вивчено понад 40 джерел інформації, використовуючи різні пошукові системи, ключові слова і враховуючи рік оприлюднення інформації. Встановили, що на сучасному етапі наявні дослідження розглядають питань забезпечення фізичного саморозвитку дівчат – майбутніх офіцерів не під час навчання у військовій академії. У практичному аспекті формування готовності дівчат – майбутніх офіцерів до фізичного саморозвитку протягом навчання у військовій академії та під час професійної діяльності дотепер практично відсутня увага викладачів фізичного виховання, за винятком декількох годин теоретико-методичної підготовки під час таких занять. Певною мірою сприяти розв'язанню означеної проблеми можуть результати психолого-педагогічних досліджень саморозвитку особистості.

Ключові слова: дівчата, фізичний саморозвиток, реалізація у навчанні, військова академія

Постановка проблеми. Фізичне виховання майбутніх офіцерів різних родів військ та правоохоронних органів на сучасному етапі відзначається спрямованістю на підвищення ефективності цього педагогічного процесу [1; 3; 12]. У зв'язку з цим останній необхідно час від часу вдосконалювати, модернізувати, враховуючи при цьому сучасні виклики, концептуальні ідеї і положення.

Повною мірою зазначене стосується фізичного виховання дівчат – майбутніх офіцерів під час навчання у військовій академії [2; 7; 11]. Але при врахуванні інформації спеціальної літератури відзначаємо, що виокремлена проблема не одержала належної уваги: кількість наукових праць засвідчує поодинокий характер досліджень, а

за змістом – фрагментарний характер та висвітлення тільки окремих питань [2]. Зазначене засвідчує актуальність проблеми, що розглядається, а значить необхідність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Методи та організація дослідження. Мета проведеного дослідження полягала у вивченні стану розв'язання проблеми, що стосується здійснення дівчатами – майбутніми офіцерами фізичного саморозвитку під час навчання у військовій академії. Поставленої мети досягали вирішуючи такі завдання: обґрунтувати досліджувану проблему; визначити адекватні методи дослідження; провести вивчення наявних джерел інформації обраними методами дослідження; інтерпретувати одержані дані. Щодо використаних методів, то основними були аналіз, систематизація, узагальнення [14, с. 53-54]. За допомогою цих методів опрацьовували документальні матеріали, наукові та методичні джерела інформації. Організація дослідження відповідала рекомендаціям про проведення педагогічних досліджень на теоретичному рівні. Зокрема, було опрацьовано понад 40 джерел інформації, обрано найбільш інформативні в аспекті вирішення визначених завдань. Підставою для остаточного вибору джерел був результат використання різних пошукових систем, ключових слів та врахування року оприлюднення інформації.

Результати дослідження. Основна мета фізичного виховання дівчат – майбутніх офіцерів під час навчання у вищому військовому навчальному закладі (надалі військова академія – ВА) полягає у формуванні й розвитку якостей, що забезпечують високий рівень індивідуальної військово-професійної майстерності, зокрема миттєвої оцінки ситуації, швидкості, точності, маневреності дій, фізичної і розумової витривалості) [5, с. 3].

Ураховуючи зазначене, особливої важливості набувають питання модернізації військової освіти, поміж яких одним із провідних є підвищення якості сформованих ключових компетентностей офіцера (знань, умінь, навичок) та визначальний компонент їх формування, а саме самоосвіта. У зв'язку з цим остання у фізичному вихованні стає однією з важливих складових підготовки офіцера до професійної діяльності [13]. При цьому, перспективний шлях вирішення такого завдання пов'язують із саморозвитком, за іншим тлумаченням – самовдосконаленням (самотворенням, самоздійсненням) [4; 8-10].

Не зупиняючись на аналізі термінопонять відзначимо, що один із напрямів забезпечення фізичного саморозвитку дівчат – майбутніх офіцерів реалізується під час їхнього навчання у ВА. Ґрунтується цей напрям на документальних джерелах, що

регламентують фізичне виховання у ВА, зокрема заходи, спрямовані на здійснення майбутніми офіцерами фізичного саморозвитку протягом усього терміну навчання.

Аналіз основного документального джерела, яким є «Настанова з фізичної підготовки у Збройних Силах України» [5; 6], свідчить про реалізацію фізичного виховання у різних формах. Передусім такими є: навчальні пари з фізичного виховання; ранкова фізична зарядка (ранкова гігієнічна гімнастика); фізкультурні паузи; спортивно-масові заходи; форми, що реалізується в процесі навчально-бойової діяльності (супутнє фізичне тренування, фізичні вправи в умовах чергування, фізичні вправи під час пересування військ транспортними засобами); тренажі з фізичної підготовки; інструктажі з фізичної підготовки; самостійна фізична підготовка; індивідуальне фізичне тренування.

Аналіз навчальних програм із фізичного виховання, що використовуються під час підготовки майбутніх офіцерів у різних ВА, свідчить про існування певних особливостей. Зокрема, один змістовий модуль можна охарактеризувати як «Передбачений змістом чинної робочої програми з навчальної дисципліни «Фізичне виховання» певної ВА. Реалізуються у вигляді теоретичних занять, а саме лекційних та семінарських, спрямовані на оволодіння теоретичними основами фізичної підготовки [5, с. 23].

Другий змістовий модуль, на думку деяких дослідників [1; 2; 4], повинен бути обов'язково представлений у програмі з фізичного виховання. Зміст такого модуля – теоретико-методичний матеріал, що сприяє формуванню готовності майбутніх офіцерів до фізичного виховання особового складу під час своєї професійної діяльності.

Як зазначають провідні у досліджуваній проблематиці українські дослідники [8, с. 4], сутність підготовки фахівця полягає у формуванні в нього системи знань і якостей особистості, необхідних для виконання різних функцій професійної діяльності. А професійний розвиток працівника певної галузі тісно пов'язаний із особистісним розвитком, тобто саморозвитком.

Водночас відзначаємо, що питання саморозвитку майбутніх офіцерів під час навчання у ВА дотепер не знайшло належного висвітлення. Як видно з наведеної інформації, певною мірою саморозвиток майбутнього офіцера може відбуватися у таких формах організації фізичного виховання, як самостійна фізична підготовка, індивідуальне фізичне тренування і фізичні вправи в умовах чергування. Проте, відсутня інформація про зміст таких занять, формування потреби у здійсненні фізичного саморозвитку, напрямках його здійснення протягом навчання та під час

професійної діяльності. Іншими словами, відсутні дослідження, результати яких можуть сприяти створенню умов для професійного саморозвитку майбутнього фахівця.

Згідно даних деяких дослідників [2] основними напрямками фізичного виховання військовослужбовців – дівчат повинні бути розвиток або підтримання на досягнутому оптимальному рівні рухових навичок, фізичних, психофізіологічних якостей і властивостей, а також функціональних можливостей та стану соматичного здоров'я. Забезпечують вплив на означені характеристики дівчини заняттями загальнофізичної, спеціальної та профілактичної спрямованості. Перша передбачає підвищення професійної працездатності завдяки збільшенню рівня розвитку основних фізичних якостей, рухових можливостей та поліпшення здоров'я дівчат – військовослужбовців і майбутніх офіцерів. Заняття спеціальної спрямованості повинні сприяти вдосконаленню визначальних для їхньої професійної діяльності якостей, зокрема тонкої рухової координації, швидкості реакції, точності, емоційної стійкості, здатність до перенесення, розподілу уваги та забезпечення її стійкості. Заняття профілактичної спрямованості повинні забезпечувати запобігання втомі, нервово-емоційне розвантаження після інтенсивної розумової і фізичної роботи, підтримання оптимального рівня розумової і фізичної підготовленості.

Результати спеціального дослідження [8, с. 4] свідчать, що у класичних і сучасних зарубіжних та вітчизняних психологічних, педагогічних теоріях особистості поняття «саморозвиток особистості» означає прагнення і здійснення людиною самоактуалізації й самореалізації протягом життя та продуктивної діяльності. При цьому, висока позитивна мотивація навчальної діяльності може компенсувати дефіцит спеціальних здібностей або недостатній запас знань, умінь, навичок. Успішність у навчанні є запорукою високого результату майбутньої професійної діяльності, а тому формування у студентів позитивної мотивації до навчальної діяльності, до пізнання є основою їхнього професійного саморозвитку.

Що стосується готовності студентів до здійснення професійного саморозвитку, то її становлення відбувається у випадку врахування низки умов. Зокрема, це формування внутрішньої мотивації, потреби у саморозвитку як фахівця, саморефлексія, створення адекватного освітньо-виховного середовища. Крім цього, важливим є застосування ефективної технології (методики) навчання, що сприяє також вирішенню завдань саморозвитку, одним із яких є формування вмінь проектувати персональну програму професійного вдосконалення [15-17].

Висновки

1. Наявні дослідження з фізичного виховання дівчат – майбутніх офіцерів не розглядають питань, що стосуються забезпечення їхнього фізичного саморозвитку під час навчання у військовій академії.

2. Питанню формування готовності дівчат – майбутніх офіцерів до здійснення ними фізичного саморозвитку протягом навчання у військовій академії та під час професійної діяльності дотепер практично не приділяється уваги, за винятком декількох годин теоретико-методичної підготовки під час занять з фізичного виховання.

3. Певною мірою сприяти розв'язанню проблеми, що стосується здійснення дівчатами – майбутніми офіцерами фізичного саморозвитку під час навчання у військовій академії, можуть результати психолого-педагогічних досліджень саморозвитку особистості.

Література

1. Божко С.А. Технологія формування професійно значущих умінь майбутніх офіцерів в процесі спеціальної фізичної підготовки: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Г. Сковороди. Переяслав-Хмельницький, 2013. 20 с.

2. Боярчук О.М. Фізична підготовка жіночого контингенту Збройних сил України в системі професійної діяльності: автореф. дис... канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02. Львівський держ. ун-т фіз. культури. Львів, 2010. 20 с.

3. Єдинак Г.А., Приступа Є.Н. До питання про вдосконалення системи оцінювання фізичної підготовленості військовослужбовців Збройних Сил України. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2012. № 4 (20). С. 276-280.

4. Мельніков А., Васів С. Фізичне самовдосконалення майбутніх офіцерів як цілеспрямований педагогічний процес. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні та психологічні науки. 2010. № 56. С. 16–19.

5. Настанова з фізичної підготовки у Збройних Силах України (НФП-2009). Київ: Міністерство оборони України, 2009. 234 с.

6. Настанова з фізичної підготовки у Збройних Силах України (НФП-2014). Київ: Міністерство оборони України, 2014. 158 с.

7. Особливості фізичної підготовки військовослужбовців-жінок: навч.-метод. посібник / За ред. Л.М. Кізло, І.А. Боринського, С. В. Романчука. Київ: УФП ЗСУ, 2008. 136 с.
8. Професійний саморозвиток майбутнього фахівця : монографія / За ред. В.А. Ковальчук. Житомир: Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2011. 204 с.
9. Психолого-педагогічні основи процесу самотворення особистості: монографія / За ред. Л.З. Сердюк, Т.М. Яблонської, І.В. Данилюк, О.І. Пенькової, Н.Д. Володарської [та ін.]. Київ: Педагогічна думка, 2015. 197 с.
10. Психофізіологічні закономірності професійного самоздійснення особистості: монографія / О.М. Кокун, В.В. Клименко, О.М. Корніяка, О.Р. Малхазов [та ін.]; за ред. О.М. Кокун. Київ: Педагогічна думка, 2015. 297 с.
11. Романчук С.В., Боярчук О.М. Фізична підготовка жіночого контингенту Збройних Сил України в системі професійної діяльності: навч. метод. посібник. Житомир: ЖВІ НАУ, 2009. 160 с.
12. Романчук С.В. Теоретико-методологічні засади фізичної підготовки курсантів військових навчальних закладів Сухопутних військ Збройних сил України: дис... д-ра наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Нац. акад. сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Львів, 2013. 540 с.
13. Романчук С.В. Технологія самоосвіти в галузі фізичної підготовки та спорту командирів курсантських підрозділів вищих військових навчальних закладів. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2015. № 3(31). С. 163-168.
14. Шиян Б.М., Єдинак Г.А., Петришин Ю.В. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ПП Видавництво «Оіюм», 2012. 280 с.
15. Ajzen, I. (2005). *Attitudes, personality, and behavior*. 2-nd ed. Maidenhead, Berkshire, England: Open University Press.
16. Kilpatrick, M., Hebert, E., Jacobsen, D. (2002). Physical activity motivation: a practitioner's guide to self-determination theory. *International J. of Sport Psychol.* 2002. № 73(4). P. 36-41.
17. Pelech I.V., Grygus I.M. Level of physical fitness students. *Journal of Education, Health and Sport.* 2016;6(2):87-98.

References

1. Bozhko SA. Technology of formation of professionally significant skills of future officers in the process of special physical training: author's ref. Candidate of Dissertation ped. Science: 13.00.04. Pereyaslav-Khmelnytsky state. ped. G. Skovoroda University. Pereyaslav-Khmelnytsky, 2013. 20 p.
2. Boyarchuk OM. Physical training of the female contingent of the Armed Forces of Ukraine in the system of professional activity: author's ref. Candidate of Dissertation Sciences in Phys. out and sports: 24.00.02. Lviv state. University of Phys. culture. Lviv, 2010. 20 p.
3. Iedynak GA, Pristupa EN. On the issue of improving the system of assessment of physical fitness of servicemen of the Armed Forces of Ukraine. *Physical education, sports and health culture in modern society*. 2012. № 4 (20). Pp. 276-280.
4. Melnikov A., Vasov S. Physical self-improvement of future officers as a purposeful pedagogical process. *Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical and psychological sciences*. 2010. № 56. S. 16–19.
5. Guidelines for physical training in the Armed Forces of Ukraine (NFP-2009). Kyiv: Ministry of Defense of Ukraine, 2009. 234 p.
6. Guidelines for physical training in the Armed Forces of Ukraine (NFP-2014). Kyiv: Ministry of Defense of Ukraine, 2014. 158 p.
7. Features of physical training of female servicemen: teaching method. manual / Ed. L.M. Kizlo, IA. Borynsky, SV. Romanchuk. Kyiv: UFP ZSU, 2008. 136 p.
8. Professional self-development of the future specialist: a monograph / Ed. V.A. Kovalchuk. Zhytomyr: Ivan Franko State University Publishing House, 2011. 204 p.
9. Psychological and pedagogical foundations of the process of self-creation personality: a monograph / Ed. LZ. Serdyuk, TM. Yablonska, I.B. Danilyuk, OI. Penkova, ND. Volodarskaya [etc.]. Kyiv: Pedagogical Thought, 2015. 197 p.
10. Psychophysiological regularities of professional self-realization of the personality: monograph / O.M. Kokun, VV Клименко, O.M. Korniak, O.P. Malkhazov [etc.]; for order. OHM. Cocoon. Kyiv: Pedagogical Thought, 2015. 297 p.
11. Romanchuk SV, Boyarchuk OM. Physical training of the female contingent of the Armed Forces of Ukraine in the system of professional activity: textbook. method. manual. Zhytomyr: ZhVI NAU, 2009. 160 p.

12. Romanchuk SV. Theoretical and methodological principles of physical training of cadets of military educational institutions of the Land Forces of the Armed Forces of Ukraine: Ph.D. education and sports: 24.00.02. Nat. acad. ground troops named after Hetman Peter Sagaidachny. Lviv, 2013. 540 p.
13. Romanchuk SV. Technology of self-education in the field of physical training and sports of commanders of cadet divisions of higher military educational institutions. Physical education, sports and health culture in modern society. 2015. № 3 (31). Pp. 163-168.
14. Shiyan BM, Iedynak GA, Petrishin YV. Scientific research in physical education and sports: textbook. way. Kamyanyets-Podilsky: PE Publishing House "Oium", 2012. 280 p.
15. Eisen, I. (2005). Attitudes, personality, and behavior. 2nd ed. Maidenhead, Berkshire, England: Open University Press.
16. Kilpatrick, M., Hebert, E., Jacobsen, D. (2002). Physical activity motivation: a practitioner's guide to self-determination theory. International J. of Sport Psychol. 2002. № 73 (4). P. 36-41.
17. Pelech IV, Grygus IM. Level of physical fitness students. Journal of Education, Health and Sport. 2016; 6 (2): 87-98.